

Människan och vingarna

Retrospektiv utställning av AnnaLena Sondell, Härnösands Konsthall

Människan är människans mått, hette AnnaLena Sondells separatutställning på Härnösands konsthall 1991. Retrospektiven som nu visas på konsthallen skulle kunna ha hetat samma sak. Det mänskliga och människans utblick – mot världen, historien, den fysiska och metaforiska himlen – återkommer inte som ett tema, men som en fast punkt genom Sondells annars ganska olika verk. Målningarna präglas av kraft och närhet, och en känsla av extrem frihet.

Tillsammans med de 20 verk som utgör utställningen presenteras ett gediget pressmaterial med klipp från Sondells karriär. Det är intressant läsning, lika mycket för beskrivningarna av hennes konstnärskap som för kontexten det skapar kring de olika tiderna då hon varit verksam. Det är också lokalhistoria som skrivs fram ur ett konstens perspektiv. Denna samling texter hade kunnat få en mer framskjuten plats i utställningen.

I en artikel i Västerbottens-Kuriren från 1978 beskriver artikelförfattaren hennes praktik: "Hon är en sann realist som står mitt i vardagen och transformerar sina upplevelser med hisnande associationer." Och senare: "Livet är fest och förnedring för AnnaLena Sondell."

Sondell själv beskrev sina målningar som symboliska. I utställningen finns måleri, pappersskulptur och enstaka objekt. Verken är både realistiska och absurda, tre sovande lindade spädbarn, eller ett dukat bord, på väg att raseras av att duken långsamt men bestämt dras undan. Många av målningarna går att läsa som början på en rörelse, ett sista ögonblick innan någonting avgörande ska hända.

Även texten blir symbolisk i sin framställning. Det är en poesi som uppstår när citaten bryts och mödosamt hittar sin form, som i *Världens alla djur*, målad på handgjort papper. Eller som i porträttet *Anmoder*, som verkar vilja säga ut allt sitt innehåll. I detta synliggörande uppstår en mystik, en vilja att tränga längre in i berättelsen.

Porträtten i utställningen bär många motstridiga tankar. Kvinnan med gepardmönstrade ben som hukar sig ner och vilar blicken på tre geparder, en längtan eller kanske snarare ett studium. Hon utstrålar ingen ängslighet inför frågan, hur var det nu man gjorde när man levde.

Kanske sammanfattas det hela bäst i självporträttet *Gåvorna*. Konstnärens egna trotsande blick och texten i skålen på hennes huvud: "Att aldrig titta bort. Att aldrig glömma ens egen obetydlighet. Att söka glädjen på de sorgligaste ställen. Att följa skönheten till dess hemligaste tillhåll. Att aldrig förenkla det som är komplicerat, eller komplicera det som är enkelt. Att respektera styrka, aldrig makt. Framför allt, att betrakta, att försöka förstå. Att älska! Att bli älskad."*

Text och foto: Cecilia Björk

*citatet kommer från Arundhati Roy

Volym 2017-07-27

